

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Στην Παλιά Πόλη του Ηρακλείου, που περιλαμβάνεται στο Ενετικό Τείχος, οι φυσικές καταστροφές (σεισμοί), οι συγκρούσεις (βομβαρδισμοί, πυρκαγιές) και η ανιστόρητη νεοπλουτιστική λογική της «ανάπτυξης» κατέστρεψαν πολλά από τα αναρίθμητα μνημεία της και ιστορικά κτίρια. Ανάμεσα στα στοιχεία που παρέμειναν είναι η, σε αρκετά μεγάλο βαθμό, διατήρηση του παραδοσιακού πολεοδομικού ιστού σε μεγάλα τμήματα της πόλης κυρίως εξαιτίας της ύπαρξης μικροϊδιοκτησιών, για τις οποίες η μεν συνένωση προϋπέθετε δύσκολες διαδικασίες συναίνεσης, η δε αυτόνομη ανοικοδόμηση συχνά σήμαινε την κατάργηση της αρτιότητάς τους εξαιτίας των ρυμοτομήσεων του σχεδίου πόλης του 1936. Η διατήρηση του ιστού αυτού αποτελεί ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της, σε εξέλιξη, μελέτης της Παλιάς Πόλης αλλά αποτελεί παράλληλα και την βασική προϋπόθεση για να παραμείνουν σ' αυτή οι σημερινοί χρήστες της και μάλιστα με δυνατότητα να ανανεώσουν τα ακίνητά τους, είτε συντηρώντας τα, είτε ανακατασκευάζοντάς τα σύμφωνα με τους όρους της μελέτης.

Από το 1998 και, με διαδοχικές παρατάσεις, μέχρι το 2003 επιβλήθηκε αναστολή έκδοσης οικοδομικών αδειών λόγω της εκπόνησης της πολεοδομικής μελέτης ανάπλασης, της πρώτης μελέτης σε πανελλήνιο επίπεδο, μέσω της οποίας επιχειρήθηκε το δύσκολο εγχείρημα εφαρμογής των διατάξεων του νέου, τότε, Ν.2508/97.

Το 2002 το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. με την Υ.Α. 451/2002/Δ-89 ενέκρινε την Α' φάση της μελέτης που αφορούσε στην προκαταρκτική πρόταση ανάπλασης. Η Απόφαση αυτή αποτελεί ένα θεσμικό κεκτημένο για την εξέλιξη της παλιάς πόλης και παράλληλα μια αφετηρία του οραματισμού μας για την πόλη μας για τη συγκεκριμενοποίηση της οποίας προηγήθηκε πολλή δουλειά πολλών συναδέλφων. Βασικός σκοπός της Ανάπλασης είναι η εξυγίανση και ανάδειξη της Παλιάς Πόλης του Ηρακλείου

Η Προκαταρκτική Πρόταση Ανάπλασης περιλαμβάνει το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπλασης με συγκεκριμένες κατευθύνσεις και μέτρα που είναι:

1. Ανάδειξη της Παλαιάς Πόλης του δήμου Ηρακλείου σε εστία καλλιέργειας γραμμάτων, πολιτισμού ελεύθερης σκέψης και διεθνούς συνεργασίας με συμμετοχή των φορέων στη σύγχρονη πολιτισμική δράση, ένταξη πολιτιστικών δραστηριοτήτων διεθνούς εμβέλειας σε συγκεκριμένους ιστορικούς χώρους και αξιόλογα κτίρια, αναβίωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων, όπως το θέατρο, η μουσική, η ζωγραφική, που γνώρισαν μεγάλη ακμή στο Ηράκλειο κατά το ιστορικό του παρελθόν, δημιουργία πολιτιστικών δραστηριοτήτων, οι οποίες θα συνδέσουν τους πόλους πολιτιστικού και ιστορικού ενδιαφέροντος της Παλαιάς Πόλης του δήμου Ηρακλείου, αποκάλυψη αρχαιολογικών χώρων, εκκλησιών, δεξαμενών, κρηνών κλπ που βρίσκονται "θαμμένοι" ή "κρυμμένοι" από νεώτερες κατασκευές.
2. Προστασία και ανάδειξη των κύριων ιστορικών, λειτουργικών, κοινωνικών, πολεοδομικών και μορφολογικών χαρακτηριστικών της Παλαιάς Πόλης με λήψη μέτρων για την προστασία και ανάδειξη των Ενετικών Τειχών, για την προστασία και ανάδειξη του ιστορικού και

ταυτόχρονα κοινωνικού -πολιτιστικού -επιχειρηματικού κέντρου για την ανάδειξη του ιστορικού ιστού, για την ανάδειξη των ιστορικών "ενοριών" -γειτονιών της παλιάς πόλης, για την ανάδειξη και προστασία των σημαντικότερων μνημείων, για το "άνοιγμα" της Παλιάς Πόλης προς την παραλία και την θάλασσα, για την ανάδειξη και προστασία του ανθρώπινου δυναμικού.

3. Διατήρηση της χρήσης της κατοικίας, της "γειτονιάς" και ποιοτική αναβάθμιση των εξυπηρετήσεων της με καθιέρωση της χρήσης "γενικής κατοικίας" με συγκεκριμένους περιορισμούς ανεπιθύμητων χρήσεων, αναβάθμιση του δημόσιου χώρου, αναβάθμιση και εμπλουτισμό του κοινωνικού και τεχνικού εξοπλισμού των περιοχών κατοικίας με την δημιουργία των απαραίτητων σχολείων, παιδικών σταθμών, χώρων αθλητισμού και παιχνιδιού, "κοινωνικών στεκιών", "στεκιών γειτονιάς".

4. Απόδοση της Παλιάς Πόλης στον πεζό, στον κάτοικο στον χρήστη, στον επισκέπτη, με την δραστική μείωση της όχλησης από το Ι.Χ. με δημιουργία δικτύου κίνησης οχημάτων Ι.Χ. με τον αποκλεισμό της διαμπερούς διέλευσης και την δημιουργία βρόγχων προσπέλασης στον οικιστικό ιστό, δημιουργία δικτύου κίνησης μίνι λεωφορείων, διερεύνηση της δημιουργίας τραμ, δραστική μείωση της κίνησης Ι.Χ. στο τμήμα της παραλιακής λεωφόρου στο μέτωπο της Παλιάς Πόλης στη θάλασσα και "άνοιγμα" της λειτουργίας της παλιάς Πόλης προς την παραλία για κίνηση κατοίκων τουριστών, επισκεπτών, δραστική μείωση της κίνησης Ι.Χ. στην εσωτερική περιμετρική των τειχών και σε άλλους δρόμους της Παλαιάς Πόλης του δήμου Ηρακλείου που χαρακτηρίζονται από την συγκέντρωση μνημείων και διατηρητέων κτιρίων, δημιουργία οργανωμένων χώρων στάθμευσης εντός των τειχών και εκτός των τειχών, πλησίον των πυλών εισόδου στην Παλιά Πόλη, με βάση τα νέα πολεοδομικά και κυκλοφοριακά δεδομένα όπως αυτά διαμορφώνονται με τη μελέτη.

5. Περιβαλλοντική Ανασυγκρότηση της Παλαιάς Πόλης του δήμου Ηρακλείου με δραστικό εμπλουτισμό της Παλαιάς Πόλης με χώρους πρασίνου, διαμόρφωση ειδικού προγράμματος και καμπάνιας από τον Δήμο για μείωση και καλύτερη διαχείριση των στερεών αποβλήτων και ειδικό πρόγραμμα ανακύκλωσής τους, εξοικονόμηση ενέργειας και νερού, ειδικές δράσεις για την αγωγή, συνειδητοποίηση, εξειδίκευση και εκπαίδευση των κατοίκων, δραστική μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και του θορύβου με την μείωση της κίνησης και χρήσης του Ι.Χ

6. Απομάκρυνση από την εντός των τειχών περιοχή των οχλουσών και ανεπιθύμητων χρήσεων και αποσυμφόρησή της από ασφυκτιούσες δραστηριότητες που την υποβαθμίζουν και συμβάλλουν στον υδροκεφαλισμό της και ειδικότερα λειτουργική οργάνωση των χρήσεων με απαγόρευση ορισμένων χρήσεων που δεν είναι συμβατές με την κατοικία και με τον εν γένει χαρακτήρα της Παλαιάς Πόλης που θα προκύψει από την ανάπλαση, αποκέντρωση διοικητικών λειτουργιών επιπέδου περιφέρειας σε περιοχές του Ηρακλείου εκτός των Τειχών.

7. Ποιοτική αναβάθμιση του ιστορικού, εμπορικού, επιχειρησιακού και κοινωνικού ρόλου της Παλαιάς Πόλης με την ανάπτυξη πολιτιστικών ιδρυμάτων υπερτοπικού χαρακτήρα που θα τονίσουν το αναπτυξιακό προφίλ της περιοχής, την προώθηση δημιουργίας εργαστηρίων χαμηλής όχλησης κυρίως στους τομείς παραγωγής παραδοσιακών βιοτεχνικών προϊόντων, χειροτεχνημάτων, προϊόντων "εικαστικής βιοτεχνίας", την προσέλκυση εξειδικευμένων επιχειρήσεων σε τομείς νέων τεχνολογιών, τη δημιουργία σχετικών υποδομών για την ενίσχυση του τουρισμού, τη λήψη μέτρων που αφορούν την κυκλοφοριακή, πολεοδομική και αισθητική αναβάθμιση του περιβάλλοντος που θα συμβάλλουν στην ποιότητα αναβάθμισης του αναπτυξιακού ρόλου της Παλαιάς Πόλης, την εξεύρεση πόρων και ενίσχυση

παραγωγικών τομέων της Παλαιάς Πόλης του δήμου Ηρακλείου και κυρίως αυτών που συμβάλλουν άμεσα στην ανάδειξη του ιστορικού και πολιτισμικού της ρόλου.

Το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης υποστηρίζεται στο χώρο από την Προκαταρκτική Πρόταση Πολεοδομικού Κανονισμού και ειδικότερα από:

1. Τον καθορισμό χρήσεων γης στην περιοχή ανάπλασης πολεοδομικού κέντρου, χρήσεων τοπικών πολεοδομικών κέντρων και χρήσεων γενικής κατοικίας με περιορισμούς, καθώς επίσης και την προστασία μνημείων και διατηρητέων κτιρίων, όπως τα παραπάνω θα εξειδικευτούν κατά ζώνη στην πολεοδομική μελέτη ανάπλασης.
2. Την πρόταση αναθεώρησης των ισχυόντων όρων και περιορισμών δόμησης στην περιοχή ανάπλασης προς την κατεύθυνση της μείωσης των κτιριακών πυκνοτήτων.
3. Την πρόταση αναθεώρησης του ρυμοτομικού σχεδίου, με σημειακές ή συνολικότερες τροποποιήσεις, με στόχο τη διαφύλαξη του ιστορικού πολεοδομικού ιστού και των αξιόλογων κτιρίων και των μνημείων, με ταυτόχρονη εξασφάλιση της λειτουργικότητάς του.

Στην Απόφαση περιλαμβάνεται επίσης προεκτίμηση του κόστους των προβλεπόμενων παρεμβάσεων (που είναι 3,5 δις για μελέτες και 45 δις για έργα, χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης των έργων, ετήσιο μεσοπρόθεσμο (5ετία) και μακροπρόθεσμο (10ετία), και ο φορέας υλοποίησης του προγράμματος Ανάπλασης που είναι ο Δήμος Ηρακλείου, ο οποίος έχει ήδη για τον σκοπό αυτό συστήσει Γραφείο με την επωνυμία "Γραφείο Προγραμματικής Σύμβασης (Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. -ΥΠ.ΠΟ. -Δήμου Ηρακλείου) Παλιάς Πόλης του Ηρακλείου".

Τον Δεκέμβριο του 2002 η απόφαση της προηγούμενης Δημοτικής Αρχής να προχωρήσει στην έγκριση της Β' φάσης της μελέτης προκάλεσε την αντίδραση της νέας Δημοτικής Αρχής που είχε ήδη εκλεγεί. Η ίδια είχε εξαγγείλει προγραμματικά την βούληση να προωθήσει την ολοκλήρωση των μελετών, αλλά ζήτησε πίστωση χρόνου για λήψη πρωτοβουλιών. Η Β' φάση αυτή της μελέτης μέχρι και σήμερα δεν έχει θεσμοθετηθεί.

Τον Αύγουστο του 2003 το ΣτΕ αποφάσισε ότι δεν είναι νόμιμη η αναστολή έκδοσης οικοδομικών αδειών για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα και παύει να ισχύει. Η απόφαση αυτή του ΣτΕ οδήγησε στην επιστροφή στον τρόπο έκδοσης οικοδομικών αδειών προ της πενταετούς αναστολής οικοδομικών αδειών, όπως εάν δεν επρόκειτο για περιοχή που χρήζει ανάδειξης και προστασίας.

Τον Σεπτέμβριο του 2003 το Δημοτικό Συμβούλιο ψήφισε νέους όρους δόμησης για την Παλιά Πόλη –που μέχρι και σήμερα δεν έχουν θεσμοθετηθεί - διαχωρίζοντας, όπως και η προηγούμενη Δημοτική Αρχή, το θέμα από την έγκριση της ρυμοτομικής μελέτης, η οποία υποβλήθηκε από τους μελετητές, το αμέσως επόμενο διάστημα, παραπέμποντας την έγκριση αυτή στις καλές, παρά το γεγονός ότι είχε επανειλημμένα τονιστεί από την Επιστημονική Επιτροπή της προγραμματικής Σύμβασης, το Γραφείο Παλιάς Πόλης, το ΤΕΕ/ΤΑΚ κ.ά ότι τα δύο θέματα συσχετίζονται απόλυτα, αφού η τελική δόμηση είναι συνάρτηση όχι μόνο του συντελεστή δόμησης αλλά και του τελικού εμβαδού του οικοπέδου που προκύπτει από το αν αυτό ρυμοτομείται (παλιό σχέδιο) ή όχι (νέα μελέτη με διατήρηση του παραδοσιακού ιστού). Επειδή ίσχυε ήδη η άρση της αναστολής έκδοσης οικοδομικών αδειών, οι νέοι όροι δόμησης χωρίς παράλληλη έγκριση νέου ρυμοτομικού σχεδίου θα

οδηγούσαν, όπως και οι παλιοί, σε ρυμοτομήσεις των οικοπέδων, με αποτέλεσμα την κατακρεούργηση του πολεοδομικού ιστού και των μικρών οικοπέδων, πράγμα που δεν συνέφερε ούτε την πόλη ούτε τους ιδιοκτήτες ακινήτων. Έτσι η πόλη οδηγήθηκε σε άνευ λόγου και ουσίας αντιπαραθέσεις επί της μείωσης ή μη των Συντελεστών Δόμησης αφού, χωρίς την έγκριση του ρυμοτομικού και την ωφέλεια που από αυτό θα προέκυπτε, το μόνο που παραμένει είναι η θυσία του πολεοδομικού ιστού και των μικρών οικοπέδων που σύμφωνα με τους μελετητές αποτελούν το 80% των οικοπέδων στην Παλιά Πόλη

Από τότε και στο εξής, οικοδομικές άδειες πολυώροφων κτιρίων, εκδίδονται σε θέσεις όπου προβλεπόταν μείωση του συντελεστή δόμησης και του ύψους των κτιρίων και σύμφωνα με τις ρυμοτομικές γραμμές του παλιού σχεδίου πόλης, και δεν θα μπορούσε να συμβαίνει και διαφορετικά αφού οι υπηρεσίες είναι υποχρεωμένες να τηρήσουν την ισχύουσα νομοθεσία

Το καθεστώς αυτό συνεπάγεται τη διάλυση των βασικών ογκομορφολογικών χαρακτηριστικών στοιχείων της Παλιάς Πόλης με ευθύνη της Δημοτικής Αρχής που από τότε εναποθέτει αποκλειστικά το μορφολογικό έλεγχο των οικοδομικών αδειών αλλά και των κατεδαφίσεων στην ΕΠ.Α.Ε. και περιπτώσιακά στην 13η Ε.Β.Α., όπως δηλαδή γινόταν παλιά, όταν δεν υπήρχε το Γραφείο της Παλιάς Πόλης και τα όργανα της Προγραμματικής Σύμβασης, που θα μπορούσαν να αποτελέσουν μια σοβαρή δικλείδα ασφαλείας. Παράλληλα συνεπάγεται την αδυναμία προστασίας των εκατοντάδων κτιρίων που η μελέτη προτείνει να διατηρηθούν. Από αυτά μόνο 100 έχουν προωθηθεί στο ΥΠΕΧΩΔΕ, έχουν κηρυχθεί διατηρητέα 47 και εκκρεμεί ο έλεγχος για κήρυξη των υπολοίπων.

Οι προθέσεις της Δημοτικής Αρχής να ανατρέψει τον χαρακτήρα της μελέτης, έτσι ώστε να συναρτηθεί με το προϋπάρχον ρυμοτομικό σχέδιο, έγιναν γνωστές πριν ένα χρόνο περίπου με δηλώσεις στον τοπικό τύπο για «επανεξέταση και αναθεώρηση του καταλόγου των προτεινομένων για διατήρηση κτιρίων αλλά και του ρυμοτομικού σχεδίου του ιστορικού κέντρου, το οποίο οι μελετητές θα έπρεπε να προσεγγίσουν σε άλλη βάση» .

Σε υλοποίηση της πολιτικής αυτής, τους τελευταίους μήνες από το Δήμο Ηρακλείου έχει ξεκινήσει μια πρωτοφανούς έκτασης διαδικασία έκδοσης πρωτοκόλλων κατεδάφισης κτιρίων με το χαρακτηρισμό τους ως «επικινδύνως ετοιμόρροπων», η υλοποίηση των οποίων θα επιταχύνει δραματικά την καταστροφή του ιστορικού κέντρου της πόλης. Με τη διαδικασία αυτή δεν υπάρχει κανένας έλεγχος, παρακάμπτεται η συνήθης διαδικασία έκδοσης αδειών από τη Δ/ση Πολεοδομίας και ταυτόχρονα παρακάμπτεται η ενδεχόμενη άρνηση των επιτροπών Αρχιτεκτονικού Ελέγχου και της Αρχαιολογίας για την κατεδάφισή τους. Έτσι διευκολύνονται ακόμα περισσότερο τόσο οι ιδιώτες που θέλουν να επισπεύσουν την κατεδάφιση παλιών ακινήτων για ανέγερση νέων, όσο και η πολιτική του Δήμου για τις διανοίξεις.

Ήδη στον τοπικό τύπο δημοσιεύθηκε η με αρ. πρωτ. 29711/5.10.05 περιληπτική διακήρυξη δημοπρασίας, όπου ανακοινώνεται, ότι ο Δήμος διενεργεί ανοικτό διαγωνισμό για την ανάδειξη αναδόχου για τη μελέτη του έργου «Κατεδαφίσεις επικινδύνως ετοιμορρόπων και ρυμοτομουμένων κτισμάτων στο παλιό σχέδιο της πόλης του Ηρακλείου» με το σύστημα προσφοράς με προϋπολογιζόμενη δαπάνη 200.000 ΕΥΡΩ και την υπογράφει ο αντιδήμαρχος Τεχνικών Έργων κ. Μαμουλάκης.

2. Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Νομού Ηρακλείου, μπροστά στην διαφαινόμενη καταστροφή της Παλιάς Πόλης του Ηρακλείου κάλεσε σε συγκέντρωση την Πέμπτη 15 Σεπτεμβρίου τα μέλη του, αλλά και άλλους ευαισθητοποιημένους μηχανικούς και πολίτες προκειμένου να συζητηθούν τρόποι αντίδρασης.

Στη συγκέντρωση αυτή αναδείχθηκαν:

- Το ασυμβίβαστο με την εποχή μας, τις διεθνείς συμβάσεις και τη διεθνή πρακτική να διατηρούμε την αντίληψη ότι υπάρχουν κτίρια που δεν μπορούν να επισκευαστούν. Οι συμβάσεις αυτές προβλέπουν ακόμα και την ανακατασκευή των κτιρίων, όταν έχουν επέλθει βλάβες μη αναστρέψιμες, και θεωρούν σαν σημαντικά για διατήρηση όχι μόνο εξαιρετικά αρχιτεκτονικά έργα σύμφωνα με την τρέχουσα αντίληψη, αλλά και σύνολα λαϊκής αρχιτεκτονικής, τοπόσημα, πράσινο και οτιδήποτε σχετίζεται με την ιστορία και τη συλλογική μνήμη του τόπου.
- Η καταστρεπτική αντίληψη της Δημοτικής Αρχής για την παλιά πόλη ότι προέχει η διάνοιξη δρόμων έναντι της διατήρησης του πολεοδομικού ιστού, που αποτελεί το πιο ενδιαφέρον στοιχείο για διατήρηση στην παλιά πόλη, μαζί με τα μεμονωμένα κτίσματα διαφόρων εποχών, που έχουν απομείνει και που θα μπορούσαν να οδηγήσουν το Ηράκλειο στο να αποκτήσει μια εικόνα ανάλογη της ιστορίας του και ανάλογη με αυτήν που επιδιώκουν οι πόλεις σήμερα σε Ανατολή και Δύση. Επίσης, η αντίθεση της τοπικής Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων σε μελέτες για έργα του Δήμου Ηρακλείου που ενώ αυτή κρίνει καταστρεπτικές για την πόλη, παίρνουν την έγκριση του Κ.Α.Σ. και εγκυμονούν μεγάλες αλλοιώσεις στη φυσιογνωμία της πόλης.
- Οι ευθύνες του Δήμου Ηρακλείου για το 'πάγωμα' της μελέτης της παλιάς πόλης που αναγκάζει τις υπηρεσίες, μετά από την παύση της αναστολής οικοδομικών εργασιών από τον Αύγουστο του 2003, να εφαρμόζουν το σχέδιο του 1936, που διαλύει τον πολεοδομικό ιστό ρυμοτομώντας όλα τα ακίνητα. Τα μικρά ακίνητα επί δεκαετίες δεν μπορούν να ανακατασκευαστούν αλλά ούτε και να συντηρηθούν, εξ αιτίας ακριβώς του γεγονότος ότι ρυμοτομούνται. Η ρυμοτόμησή τους και η ανέγερση νέων οικοδομών με συνένωση οικοπέδων και με τους όρους και τις χρήσεις του παλιού σχεδίου, θα δημιουργήσει πρόβλημα διάλυσης και του κοινωνικού ιστού λόγω της ανάπτυξης χρήσεων εμπορικού χαρακτήρα και αναψυχής, εις βάρος της χρήσης της κατοικίας, στο ιστορικό κέντρο, από το οποίο ουσιαστικά θα εκδιωχθούν οι σημερινοί χρήστες. Αυτό αποτελεί ένα από τα κύρια προβλήματα που έχει εντοπιστεί, από την διεθνή εμπειρία σε περιοχές αναπλάσεων, και που προκύπτει λόγω της αύξησης των αξιών αλλά και της κατάργησης της «γειτονιάς». Τα προβλήματα αυτά αντιμετωπίζονται με ευνοϊκό τρόπο από την «παγωμένη» μελέτη την οποία η Δημοτική Αρχή είχε δεσμευτεί προεκλογικά να συνεχίσει.
- Οι βαριές ευθύνες και των φορέων της Προγραμματικής σύμβασης ΥΠΕΧΩΔΕ και ΥΠΠΟ –το τελευταίο έχει κηρύξει το Ηράκλειο από το 1965 μετά από σχετική αίτηση του Δήμου Ηρακλείου οργανωμένο αρχαιολογικό τόπο- για το γεγονός ότι το Ηράκλειο έχει αφεθεί στην τύχη του και στις μπουλντόζες των ιδιωτικών συμφερόντων που, βέβαια, δεν είναι αρμόδια να διασφαλίσουν το συνολικό όφελος για τους πολίτες του Ηρακλείου και τους επισκέπτες της πόλης, ούτε και μπορούν να περιμένουν τότε θα ληφθούν οι πολιτικές αποφάσεις για να τα εμποδίσουν.
- Η αναγκαιότητα οργανωμένης υπηρεσίας που θα υποστηρίξει τη μελέτη της Παλιάς Πόλης, με τη διάχυση και προβολή του προγράμματος ανάπτυξης έτσι ώστε να γίνει κτήμα

των δημοτών και να εξασφαλιστεί η κοινωνική συναίνεση και συνέργια και με παράλληλη εξασφάλιση πόρων για την επιδότηση των ιδιωτικών έργων μέσα από τους πόρους της Προγραμματικής Σύμβασης ή άλλους πόρους, ιδιαίτερα ενόψει του Δ' ΚΠΣ που είναι δεδομένο ότι θα υποστηρίξει τα έργα αναπλάσεων.

Στη συγκέντρωση αποφασίστηκε η συγκρότηση προσωρινής επιτροπής υπό την αιγίδα του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων στην οποία μετέχουν και μέλη άλλων φορέων και που θα επιδιωχθεί να διευρυνθεί με ακόμη ευρύτερη συμμετοχή, με σκοπό να ξεκινήσει μια εκστρατεία για τη σωτηρία του ιστορικού κέντρου με κάθε κατάλληλο για το σκοπό αυτό μέσον.

Στη συνέχεια εμφανίστηκε μία κινητικότητα από πλευράς του Δήμου Ηρακλείου ο οποίος δηλώνει ότι θα προωθήσει τη μελέτη του ρυμοτομικού. Θα πρέπει να τονίσουμε ότι δεν επιτρέπεται ο εφησυχασμός επειδή:

Η ολοκλήρωση της μελέτης ανάπλασης είναι μια σύνθετη υπόθεση, που απαιτεί χρόνο, προσήλωση στο χαρακτήρα της, επικέντρωση και συντονισμό των υπηρεσιών, διαρκή έλεγχο της συμβατότητας των ιδιωτικών και δημόσιων έργων που εκτελούνται, ενημέρωση και ενεργό συμμετοχή των πολιτών, ενέργειες προς τους αρμόδιους φορείς για έγκριση των φάσεων της μελέτης που έχουν ήδη ολοκληρωθεί. Ζητούμενο είναι για όλο αυτό το διάστημα να επικρατήσει η λογική της διατήρησης και όχι της κατεδάφισης και να καταβληθεί κάθε προσπάθεια για να διασφαλιστεί αυτό. Μέχρι σήμερα δεν έχουμε διαπιστώσει τέτοιου είδους στάση από τη Δημοτική Αρχή. Αντίθετα η ίδια η Δημοτική Αρχή έχει δηλώσει δημόσια την απόφασή της να ανατρέψει το χαρακτήρα και τη φιλοσοφία της μελέτης. Ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων τότε αντέδρασε αστραπιαία με δημοσιεύματα στον τύπο και επιστολές προς τη Δημοτική Αρχή και τους υπόλοιπους φορείς της Προγραμματικής Σύμβασης.

Για το λόγο αυτό θεωρούμε υποχρέωσή μας να ενημερώσουμε τους φορείς και τους πολίτες του Ηρακλείου για όσα συμβαίνουν και θα αναλάβουμε κάθε είδους δράση για την ανάδειξη και προστασία της Παλιάς Πόλης, σε συνεργασία με όσους από εσάς στηρίζετε αυτό το στόχο.

Θέλουμε όλοι να καταλάβετε ότι η μελέτη ρυθμίζει τα του ιστορικού κέντρου μέσα στο γενικό σχεδιασμό της πόλης, της σύγχρονης πόλης, της οποίας το ιστορικό κέντρο αποτελεί και πρέπει να αποτελεί ένα πολύ σημαντικό τμήμα της.

Ο πολεοδομικός αυτός σχεδιασμός αποβλέπει στη διατήρηση του ύψους και της λειτουργίας του ιστορικού πολεοδομικού ιστού, ως ζωντανού κυττάρου μέσα στην πόλη και όχι σαν μουσείου, χωρίς να αποκλείει τις σύγχρονες λειτουργίες και την απαραίτητη προσαρμογή των κτιρίων στις νέες χρήσεις.

Η Δημοτική Αρχή πρέπει να καταλάβει ότι η καταστρεπτική πολιτική των κατεδαφίσεων και η εφαρμογή του ρυμοτομικού σχεδίου του 36 θα στερήσει την πόλη από την ιδιαίτερη φυσιογνωμία της, την πολιτιστική της ταυτότητα και την αναγνωρισιμότητα της.

Η πολιτεία πρέπει να ασκεί πολιτική με προγράμματα αποκατάστασης και χρηματοδότησης. Να ενθαρρύνει την ιδιωτική πρωτοβουλία για αποκατάσταση μέσα από δανειοδοτήσεις και κίνητρα.

Να φροντίζει για παραγωγή πολιτισμού που θα παραδώσουμε στις επόμενες γενιές.

Να κάνει τον απλό πολίτη να πιστέψει ότι δεν είναι κατάρα η κήρυξη του σπιτιού του σε διατηρητέο ή η διατήρηση του ιστορικού ιστού (διατηρητέο ως προς τη θέση μόνο χωρίς

δηλαδή να ρυμοτομείται).

Έχουμε πολύ κοντινά μας παραδείγματα, το Ρέθυμνο, τα Χανιά την Πλάκα στην Αθήνα, την Ξάνθη λίγο μακρύτερα και άλλα... Σε όλες αυτές τις περιοχές υπήρξαν έντονες αντιδράσεις από τους ιδιοκτήτες, όταν αποφασίστηκε η ανάπλαση τους. Όμως μετά το πέρας αυτού του εγχειρήματος από την πολιτεία, τα οφέλη έγιναν αμέσως εμφανή. Οι πρώην υποβαθμισμένες περιοχές έγιναν πόλος έλξης για τους κατοίκους της πόλης για τους κατοίκους της πόλης, πόλος έλξης για τον τουρισμό και επομένως απέφεραν μεγάλο οικονομικό και πολιτισμικό όφελος στους χρήστες και την πολιτεία.

Θέλουμε να καταλάβετε ότι ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων δεν υπερασπίζεται τη διατήρηση των πάντων. Υπερασπίζεται τις αρχές και τη φιλοσοφία της μελέτης, όπως αυτές θεσμοθετήθηκαν με την 451/2002 Υ.Α. του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., που και διανοίξεις προβλέπει και περάσματα.

Φοβόμαστε ότι πολύ γρήγορα θα ζούμε σε μια πόλη χωρίς ιστορία, χωρίς παρελθόν και επομένως και χωρίς μέλλον.

Δεν είμαστε αντίθετοι στη ανάπτυξη. Όμως ανάπτυξη χωρίς ιστορία, χωρίς σεβασμό στους θεσμούς και τους νόμους δεν μπορεί να υπάρξει.

Ζητούμενο είναι η σημερινή συγκέντρωση να δηλώσει ότι συμμερίζεται το όραμά μας για το Ηράκλειο, ότι θεωρεί πως το όραμα αυτό αποτυπώνεται στη θεσμοθετημένη Προκαταρτική Πρόταση Ανάπλασης και να ζητήσει από τη Δημοτική Αρχή και του λοιπούς φορείς της προγραμματικής σύμβασης την απαιτούμενη προσήλωση στο χαρακτήρα της μελέτης, που συνεπάγεται:

- Να τεθεί σε πρώτη προτεραιότητα η ολοκλήρωση της μελέτης του ρυμοτομικού με λογική διατήρησης του πολεοδομικού ιστού και όχι διάλυσής του, όπως το υπό αναθεώρηση σχέδιο προέβλεπε.
- Να ενισχυθεί ο ρόλος και η οργάνωση του Γραφείου Παλιάς Πόλης έτσι ώστε να είναι σε θέση να παίξει ουσιαστικό ρόλο στην εξέλιξη και υλοποίηση των μελετών
Στο χρονικό διάστημα που θα μεσολαβήσει μέχρι να εγκριθεί το νέο ρυμοτομικό:
- Να σταματήσουν οι μαζικές και ανεξέλεγκτες κατεδαφίσεις, να επικρατήσει η λογική της διατήρησης έναντι της λογικής της κατεδάφισης, να ληφθούν όλα τα αναγκαία νόμιμα μέτρα για τα ετοιμόρροπα κτίρια εξαιρουμένου αυτού της κατεδάφισης και να μην προωθούνται πράξεις αναλογισμού με πρωτοβουλία της Δημοτικής Αρχής.
- Να υπάρξει ουσιαστικός έλεγχος συμβατότητας με το πνεύμα της μελέτης της Παλιάς Πόλης για όλα τα έργα, ιδιωτικά και δημοτικά και όλες τις παρεμβάσεις (π.χ. κυκλοφοριακό)
- Να αναζητηθούν διαδικασίες και πόροι χρηματοδότησης όχι μόνο για τα δημοτικά αλλά και για τα ιδιωτικά έργα διατήρησης μεμονωμένων κτιρίων και συνόλων στην Παλιά Πόλη.

Ηράκλειο 12-10-05
το Δ.Σ. του Σ.Α.Ν.Η